

SAKSHANDSAMAR
Silje Hauge

VÅR REF.
11/01494-7

DYKKAR REF.
2018/470-22

ARK. P - Plansaker 2006-2019
267,269,272 Lindås kom. - Ho

INNVALSTELEFON

DYKKAR DATO

VÅR DATO
02.09.2019

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 Bergen

Att: Sigrun Wølstad

Lindås kommune - Kommuneplanen sin arealdel 2019-2031 - 1. gongs høyring og offentlig ettersyn - Riksantikvaren sitt innspel.

Riksantikvaren viser til brev frå Hordaland fylkeskommune med oversending av framlegg til kommuneplan for Lindås sin arealdel 2019-2031. Vi vier og til Riksantikvaren sin tidlegare innspel av 22.02.2018.

Riksantikvaren uttalar seg her som kulturminnemyndigheit etter kulturminnelova §§ 8, 9 og 15 for følgjande mellomalderkyrkjestader som er omfatta av planforslaget:

- Lindås kyrkjestad, Askeladden id 84309
- Myking gamle kyrkjestad, Askeladden id 156791

Mellomalderkyrkjestadane med sikringsone er automatisk freda kulturminne jf. kulturminnelova § 4.

Fylkeskommunen er kulturminnemynde i plansaker etter plan - og bygningslova, og skal gi ein samla uttale til planforslaget på vegne av kulturminneforvaltninga. Fylkeskommunen er også delegert ansvaret for omgjevnadane til listeførte kyrkjer.

Planforslaget

Kommuneplanen er Lindås kommune sin overordna plan, og skisserer trekk ved samfunnsutviklinga og bruk av areala i kommunen. Revisjon av kommuneplanen sin arealdel, på særskilte tema er forankra i Lindås kommune sin planstrategi for perioden 2016-2019.

1. januar 2020 blir Lindås kommune slått saman med Meland og Radøy kommune, til nye Alver kommune. Desse tre kommunedelplanane er ikkje ein del av arbeidet med rullering av kommuneplanen:

- Kommunedelplan for Lindåsneset med Mongstad
- Kommunedelplan for Lindåsosane, Lygra og Lurefjorden
- Kommunedelplan for Knarvik-Alversund med Alverstraumen – vert rullert i ein eiga planprosess, og er ute på høyring og offentlig ettersyn i same periode som kommuneplanen sin arealdel.

Føremålet med å rullere arealdelen til kommuneplanen (KPA) er å følgje opp strategiane i samfunnsdelen til kommuneplanen og å oppdatere arealpolitikken før kommunesamanslåinga i 2020. Ei hovudmålsetting for ny arealdel er å leggje til rette for attraktive nærmiljø. Planen skal

følgje opp samfunnsdelen sine føringar, mellom anna om at bustadutviklinga skal skje i Knarvik, Alversund og dei definerte nærsentra Ostereidet og Lindås, samt leggje til rette for spreidd busetnad i bygdene.

Om kyrkjestadene

Innanfor kommuneplanens avgrensing ligg Lindås og Myking gamle kyrkjestad. Noverande Lindås kyrkje er bygd i 1865, men tidlegare låg det ei steinkyrkje som truleg blei bygd på 1100-talet på staden. Gravplassen frå mellomalderen må ha vært nord, aust og sør for steinkyrkja, og ein kraftig steingard avgrensar delvis kyrkjegarden. Noverande Myking kyrkje er bygd i 1861, og mellomalderkyrkja var truleg ei stavkyrkje. Den eldre kyrkjegarden har ei tilnærma oval form, noko som sterkt indikerer ei datering til mellomalder. Kyrkjegarden er omgitt av ein solid steingard.

Riksantikvaren sine merknader til planforslaget

Kyrkjestadene frå mellomalder er kulturminne av nasjonal verdi. For å synleggjere at dei mellomalderske kyrkjestadane er automatisk freda kulturminne, skal dei visast som omsynssone d) bandlagt etter kulturminnelova i plankartet og omtalast i føresegnene jf. pbl. § 11-8, SOSI-kode H-730. Omsynssone d) skal ha svart rutenettskravur. Vi viser til vårt tidlegare innspel i saka, og merkar oss at kyrkjestadene Lindås og Myking gamle kyrkjestad er korrekt markert som omsynssone d), H-730 i plankartet. Våre innspel til føresegner for mellomalderkyrkjedadene er derimot ikkje innarbeid i planforslaget.

Riksantikvaren meiner at planen vil verte betre for kommunen sine sakshandsamarar og innbyggjarar dersom den hadde ein spesifikk omtale av viktige kulturminne. Fordi det er einskilde spesielle utfordringar knytt til forvaltninga av mellomalderkyrkjedadene, ber Riksantikvaren om at følgjande tekst knytt til mellomalderkyrkjedadene innarbeidast i kommuneplanens føresegner:

«Den mellomalderske kyrkjegarden er eit automatisk freda kulturminne. Innanfor mellomalderkyrkjegarden er gravlegging berre tillate i gravfelt som har vore i kontinuerleg bruk etter 1945. Gravfelt som ikkje har vore i bruk etter 1945 skal ikkje brukast til gravlegging.»

Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan verke inn på det automatisk freda kulturminnet er ikkje tillate med mindre det ligg føre dispensasjon frå kulturminnelova.»

Dersom kommunen ikkje ønskjer dette må mellomalderkyrkjedadene subsidiært få eitt felles sett med føresegner, som refererer til dei freda kyrkjegardane/kyrkjebygga og reglane for gravlegging.

Dei automatisk freda kulturminna er svært sårbare, ikkje berre i høve til inngrep men også i høve til endringar i omgjevnadane. Forbodet mot skjemming av automatisk freda kulturminne står difor sterkt i lovverket. Eit sentralt punkt i denne saka er om tiltak i nærleiken av kyrkjedadane vil være utilbørleg skjemma, jf. kulturminnelova § 3.

Planprogrammet skildrar ingen konkrete tiltak, og vårt innspel på dette stadiet er difor generelt. Det er viktig at ein ved planlegging av tiltak i kyrkjedadane sine nærmaste omgjevnader tar tilstrekkeleg omsyn til dette, slik at kyrkjedadane sin kunnskaps- og opplevingsverdi kan takast vare på for framtida.

Konklusjon

Riksantikvaren ber fylkeskommunen om å samanfatte våre innspel angående mellomalderkyrkjestadene i si fråsegn til høyringsframlegget til kommuneplan for Lindås sin arealdel 2019-2031.

Det er med dette ikkje tatt uttrykkeleg stilling til arealbruken jf. kulturminnelova § 8 fjerde ledd.

Beste helsing

Isa Trøim (e.f.)
seksjonssjef

Silje Hauge
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjend